

Enligt sändlista

BILDANDE AV *Bråtans naturreservat*

Objektnummer	2013336	
Län	Västernorrland	
Kommun	Kramfors	
Socken	Nora	
Fastighet	Del av Grönsvik 5:2 Del av Grönsvik 6:1	
Markägare	Privat	
Förvaltare	Länsstyrelsen	
Lägesbeskrivning	S om Berghamn, cirka 10 km SO om Nora kyrka	
Mittpunkt	x: 664109,6 y: 6967358 (SWEREF 99)	
Areal [hektar]	70,3	
Prod skogsmark [ha]	51,7	
Naturtyper [ha]	Granskog	29,7
	Impediment	18,6
	Barrblandskog	13,4
	Tallskog	4,1
	Lövblandad barrskog	4
	Triviallövskog	0,5

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. (Vid tidpunkten för detta beslut är inmätningen av reservatsområdet inte avslutad, vilket innebär att de slutliga gränserna för naturreservatet kan komma att justeras något jämfört med kartan.)

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att de föreskrifter som framgår av detta beslut ska gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller från den 28 november 2014 även om de överklagas.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en kustnära kalkbarrskog med en rik förekomst av kalkgynnade växter, samt skogliga strukturer, såsom döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem. Syftet ska nås genom att området i huvudsak ska få utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Inom ramen för ovan nämnda syfte, ska allmänheten ges möjlighet till att uppleva reservatets naturvärden.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad, mast eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark eller block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 5 anlägga väg, stig eller spång.
- 6 bedriva skogsbruk; avverka eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna, träd och buskar, samt utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.
- 9 framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällda älgar, björnar eller annat högvilt, varvid risken för skador på mark och vegetation ska minimeras.
- 10 upplåta mark för militär övningsverksamhet.
- 11 uppföra jaktorn utan länsstyrelsens tillstånd.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 anläggning och underhåll av stigar.
- 4 uppförande och underhåll av rastplats.
- 5 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv, samt markering av därtill hörande provtytor.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna, träd och buskar.
- 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort kärlväxter, mossor, lavar eller svampar, med undantag för plockning av matsvamp och bär.
- 3 genom grävning eller på annat sätt skada mark, block eller vattenmiljöer.
- 4 insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur.
- 5 framföra motordrivet fordon.
- 6 uppföra anläggning, såsom vindskydd, koja, bänk, spång, stängsel, ledning, mast eller torn.
- 7 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.
- 8 utan länsstyrelsens tillstånd genomföra tävlingar, lägerverksamhet eller andra större arrangemang.

Länsstyrelsen kan ge tillstånd för vetenskapliga undersökningar som innebär någon form av markering, fällfångst eller annan åverkan, under förutsättning att denna åverkan inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara. Vetenskapliga undersökningar som inte innebär markering av provtytor eller annan åverkan är tillåtna i reservatet. Vidare ska föreskrifterna inte hindra att i vetenskapligt syfte ta minsta möjliga mängd belägg för artbestämning av exempelvis svampar eller insekter. Observera dock att insamling av vissa arter även kan vara reglerad i artskyddsförordningen (2007:845).

Föreskrifterna ska inte hindra naturreservatets markägare att framföra motorfordon på traktorvägen som har markerats på beslutskartan (bilaga 1). Föreskrifterna ska heller inte hindra markägarna att köra snöskoter på snötäckt mark, alternativt fyrhjuling eller motsvarande mindre terrängfordon på tjälad mark, längs de sträckningar som har markerats på beslutskartan. Vidare är det tillåtet för markägarna att, efter samråd med länsstyrelsen, fälla enstaka träd och att kapa lågor och grenar för att möjliggöra att på detta sätt framföra snöskoter eller fyrhjuling. Fällda träd och kapade lågor och grenar lämnas i naturreservatet. Detta nyttjande av snöskoter eller fyrhjuling får inte innebära anläggningsåtgärder som ändrar markstrukturen, se föreskrift A2. Observera att terrängkörning även regleras i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.

I enlighet med 2 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm, ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som anges ovan under B och vars utförande beskrivs närmare i skötselplanen.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Områdesbeskrivning

Bråtan är ett drygt 160 meter högt kustberg, som till följd av näringsrika markförhållanden och frånvaro av skogsbruk uppvisar mycket höga naturvärden. Reservatet omfattar huvudsakligen bergets syd- och ostsluttningar, som är klädda med äldre granskog med ett stort inslag av lövträd, samt hållmarksartade partier med gles tallskog.

Sluttningarna ner mot havet är terrasserade med 20-30 meter breda hyllor. Mellan dessa är terrängen bitvis svårframkomlig med raviner, lodytor och block. Berggrunden utgörs av diabas, en basisk bergart som gett upphov till en för många växter gynnsam, kalkrik jordmån. Även uppdelningen i terrasser har stor betydelse för vegetationen genom reglering av vattentransporten.

Skogen är mycket variationsrik. På fuktig och frisk mark dominerar granen med bitvis stort inslag av framförallt asp, men även björk, sälg och rönn. På torrare mark finns hållmarksartade avsnitt huvudsakligen bevuxna av tall. Skogen är till största delen välskiktad med en medelålder omkring 130 år. Det finns en del tallar som är över 250 år gamla, och överlag är det gott om döda stående och liggande träd i olika stadier av nedbrytning.

Längre tillbaka i tiden, omkring förra sekelskiftet, har delar av skogen på Bråtan avverkats. Virket har troligen fraktats ut på havsisen vintertid, och det är också i områdets lägre belägna delar som man ser flest avverkningsstubbar. Brandljud i tallar och brandstubbar vittnar om att området har brunnit vid flera tillfällen. Den senaste branden ägde troligen rum under andra halvan av 1800-talet. Sannolikt har stora delar av den nuvarande skogen föryngrats direkt efter denna brand.

Bland de kalkgynnade arterna finns många orkidéer som grönyxne (§*), skogsnycklar (§), knärot (NT*, §), korallrot (§), nattviol (§), nästrot (§), spindelblomster (§), tvåblad (§), skogsknipprot (§) och skogsfru (NT, §). De två sistnämnda, som också hör till de mer sällsynta, har på Bråtan några av sina rikaste förekomster i länet. Bergets sydväxtkaraktär är påfallande med flera kärlväxter som vanligen har en mer sydlig utbredning. Exempel på sådana är skogsknipproten (§) och nästroten (§).

Det förekommer även arter som är beroende av mer orörda skogsekosystem med god förekomst av död ved. Detta gäller exempelvis de rödlistade svamparna rosenticka (NT), gränsticka (NT), kötticka (NT) och ullticka (NT) som påträffas på liggande döda granar och den sällsynta laxtickan (VU*) som växer på tallågor. Stående levande och döda granar är bevuxna med hänglavar som garnlav (NT) och violettgrå tagellav (NT). Andra exempel på

naturskogsarter är skrovellav (NT*) och lunglav (NT) som växer på levande lövträd. På asparna, i de ibland nästan trädslagsrena aspbestånden, återfinns rödlistade arter som stor aspticka (NT), gryinig gelélav (VU), aspgelélav (NT) och stiftgelélav (NT).

*) §=fridlyst, NT="nära hotad" enligt 2010 års rödlista, VU="sårbar" enligt 2010 års rödlista

Ärendets beredning

Bråtans höga naturvärden uppmärksammades för första gången 1976, i samband med en inventering gjord på uppdrag av länsstyrelsen (Ståhl P., Östra Nora i Höga kusten - Naturinventering i Kramfors kommun, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 1978). Berget beskrevs som ett botaniskt, geologiskt och för det rörliga friluftslivet mycket värdefullt område. Författaren förordade ett skydd i form av naturreservat och Bråtan registrerades i länsstyrelsens naturvårdsregister (objekt nr 82011). Även i "urskogsinventeringen", som publicerades ett år senare (Simonsson P., Urskogar och naturskogar i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 1979) var omdömet att Bråtans botaniska värden var stora nog att motivera ett skydd.

Efter ovan nämnda inventeringar kontaktade länsstyrelsen markägarna på Grönsvik 5:2 och 6:1 och informerade om naturvärdena, samt presenterade planerna på att bilda ett naturreservat. Under 1980- och -90-talen gjordes flera försök att nå överenskommelser om ekonomisk ersättning.

2002 inventerade Skogsstyrelsen området och registrerade en 40 hektar stor nyckelbiotop på Bråtan.

Markägaren på Grönsvik 6:1 inkom sommaren 2007 med en avverkningsanmälan till Skogsstyrelsen, som i sin tur vände sig till länsstyrelsen för samråd. Länsstyrelsen beställde en värdering av det planerade naturreservatet, anlidade en ekonomisk förhandlare och förhandling inleddes. Länsstyrelsen tecknade överenskommelser om intrångsersättning i mars 2011 med markägaren på Grönsvik 6:1 och i augusti 2014 med markägaren på Grönsvik 5:2.

Bråtan ingår i riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap 6§ MB som särskilt utpekat delområde. Dessutom är Höga kusten-området som helhet riksintresse enligt 4 kap 1-3§§ MB på grund av sina natur- och kulturvärden.

År 2000 utsågs Höga kusten-området till världsarv av FN-organet UNESCO. Utpekandet motiverades av de geologiska processerna i området, närmare bestämt landhöjningen sedan senaste istiden.

I Kramfors kommuns översiktsplan (antagen 2013) redovisas att länsstyrelsen har föreslagit naturreservatsbildning på Bråtan, och att kommunen ansluter sig till detta förslag.

Inför remissbehandlingen har information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Därvid har inga motstående intressen eller andra försvårande omständigheter påträffats.

Remissyttranden har inkommit från Skogsstyrelsen, Kramfors kommun, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU), samt markägaren på Grönsvik 6:1. Skogsstyrelsen och Kramfors kommun ser positivt på bildandet av reservatet. Kommunen håller också med om bedömningen att området ska få utvecklas fritt. SGU har inget att erinra mot förslaget.

Förhandlingen om ekonomisk ersättning med markägaren på Grönsvik 5:2 slutfördes efter det att remissen skickades ut. I överenskommelsen om intrångsersättning finns ett undantag från reservatsföreskrifterna, som anger att föreskrifterna inte ska hindra markägare att nyttja den på beslutskartan markerade sträckningen genom reservatet för viss motorfordonstrafik. Motivet var att öppna möjligheten för markägarna att transportera sig till delar av fastigheterna, samt stuga, som ligger utanför reservatet.

Markägaren på Grönsvik 6:1 framför i sitt remissyttrande önskemål om att på samma villkor som Grönsvik 5:2 få nyttja den på beslutskartan markerade sträckningen mot stranden i sydost, samt att få framföra motordrivet fordon på traktorvägen, också den markerad på beslutskartan. Vidare påpekar han att gällande avtal om intrångsersättning, mellan markägaren och länsstyrelsen, anger att uttransport av högvilt får ske med motordrivet fordon, och att det inte ska vara begränsat till älgdragare eller fyrhjuling, så som angivits i förslaget till skötselplan.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har beaktat de vid remissförfarandet inkomna synpunkterna genom bearbetning av beslut och skötselplan. Vad gäller markägarnas möjligheter till viss motorfordonstrafik genom naturreservatet gör länsstyrelsen bedömningen att påverkan på naturvärdena kommer att vara ringa och att det enskilda intresset att kunna transportera sig till angränsande mark och stuga motiverar ett undantag från föreskrifterna. Samtidigt betonas att dylik terrängkörning även regleras i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.

Bråtans skogar har tidigare påverkats av huggningar men sedan lång tid tillbaka har uppenbarligen få skogsbruksåtgärder vidtagits i området. Sålunda har nybildning av skogsbiologiskt viktiga strukturer som äldre träd och död ved kunnat fortgå. Dessa värden är ovanliga i dagens av skogsbruk präglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer knutna till miljöer med mer naturlig skogsdynamik. Naturvärdena i området är följaktligen oförenliga med konventionella skogsbruksmetoder och annan exploatering. Genom naturreservatsbildning undanröjs exploateringshot och förutsättningarna för bevarande av skogsmiljöerna, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras.

Förvaltningsinriktningen är fri utveckling. I den händelse en hotad art påträffas eller kunskapsläget ändras för en i dag känd art i reservatet, och det långsiktiga bevarandet av arten inte bedöms tryggat med nuvarande förvaltningsinriktning, skulle det kunna finnas skäl att utfärda en dispens som möjliggör åtgärder nödvändiga för arten. Sådan eventuell dispens bör motiveras av aktuell, välgrundad biologisk kunskap. Vidare bör eventuella åtgärder långsiktigt följas upp och berörda delar dokumenteras före och efter åtgärd. En eventuell dispens förutsätter att särskilda skäl föreligger i enlighet med miljöbalken 7 kap 7 §, vilket innebär att åtgärderna måste vägas mot de värden som utgjort grund för

tillkomsten av detta områdesskydd.

Länsstyrelsen bedömer att området signifikant bidrar till uppfyllandet av miljömålet "Levande skogar" delmål 1 och att det är ett bra exempel på den typ av områden som är prioriterade i såväl den nationella som den regionala strategin för formellt skydd av skog, båda fastställda under 2005. "Kustnära skogar i Höga kusten" är en av fem "läns specifika skogsmiljöer" som pekas ut i den regionala strategin.

Vidare bedömer länsstyrelsen att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlen miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att bevara ovan nämnda naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, samt att förordna om föreskrifter för området och att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk i området.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, Enheten för skyddad natur, 871 86 Härnösand.

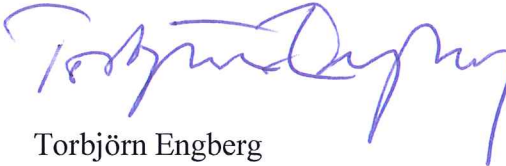
Skrivelsen ska ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Torbjörn Engberg telefon 0611-34 92 68, torbjorn.engberg@lansstyrelsen.se.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar samt i Tidningen Ångermanland. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Therese Flodin, länsjurist, Alicja Svensson, planhandläggare, samt Britt Marie Lindström, enhetschef vid Enheten för skyddad natur.

Sten-Olov Altin
vikarierande landshövding

Torbjörn Engberg
naturvårdshandläggare

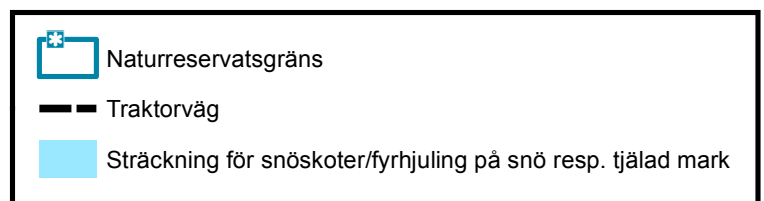
Bilagor

1 Beslutskarta

- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

Bråtans naturreservat

BILAGA 1 - BESLUTSKARTA
2014-11-25 Dnr: 511-6253-12

Skötselplan för *Bråtans naturreservat*

Denna skötselplan ska användas tillsammans med det beslut som utgör grunden för planen. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

Gränser

Reservatet ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning bör ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Servitut och samfälligheter mm

Vägen mellan Hårsang och Grönsvik ingår i en gemensamhetsanläggning. Staten, genom länsstyrelsen, ska, när reservatet är bildat, svara för reservatsområdets andelstal i aktuell vägsamfällighet.

Överenskommelserna om intrångsersättning, tecknade med ägarna av Grönsvik 5:2 och Grönsvik 6:1, innefattar rätt att nyttja vägen mellan Grönsvik och reservatet, samt rätt att nyttja ett område för parkeringsplats för en bil markerad på skötselkartan.

Jakt

Jakträtten ägs av naturreservatets markägare. Reservatsföreskrifterna reglerar inte jakten i sig, men reglerar utövandet enligt följande.

Anslag om pågående jakt ska sättas upp i anslutning till parkeringen, om sådan anläggs. Vid uttransport av högvilt får motorfordon användas, varvid risken för markskador och spårbildning ska minimeras (se beslutet § A9). Ansökan om tillstånd för uppförande av nya jaktorn ska inlämnas till länsstyrelsen (§ A11). Av reservatsföreskrifterna följer vidare att varken levande eller döda träd i reservatet får nyttjas till ved (§ A6).

Väg för terrängfordon

Föreskrifterna hindrar inte naturreservatets markägare att framföra motorfordon på traktorvägen som har markerats på beslutskartan. Föreskrifterna hindrar inte heller markägarna att köra snöskoter på snötäckt mark, alternativt fyrhjuling eller motsvarande mindre terrängfordon på tjalad mark, längs de sträckningar som har markerats på beslutskartan. För mer detaljerad information – se reservatsbeslutet.

Förvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för förvaltningen av reservatet och tillsynen när det gäller efterlevnaden av reservatsbestämmelserna.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Området har indelats i två skötselområden, som båda omfattar hela naturreservatet

Skötselområde 1

Skogsmark

Övergripande mål

Att låta skogsmiljöerna i huvudsak utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer med de strukturer, såsom gamla träd och döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem.

Åtgärder

Inga åtgärder förutom uppföljning.

Skötselområde 2

Information och tillgänglighet

Övergripande mål

Att låta området vara fortsatt tillgängligt för allmänheten, samt att besökare ska få relevant information om området.

Åtgärder

- Informationstavlor
Förslag på placering av informationstavlor framgår av skötselkartan.
- Information på hemsida
En beskrivning av området läggs ut på länsstyrelsens hemsida.
- Parkeringsplats
Vid tidpunkten för denna skötselplanens upprättande är ännu inte bestämt var en eventuell parkering ska anläggas. Inträngsöverenskommelsen med ägaren av Grönsvik 6:1 innefattar rätt att nyttja området som markerats på skötselkartan för parkeringsplats för en bil.

- Stig mellan parkering och reservat
Traktorvägen/stigen som leder in i reservatet ska markeras i terrängen och på informationstavlor (se skötselkartan)
- Rastplats
Rastplats kan anläggas på plats som finns markerad på skötselkartan.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Informationstavlor	2	2015	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Information på hemsida	2	2015	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Parkeringsplats	2	2015	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Stig mellan parkering och reservat	2	2015	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Rastplats	2	2015	engångsåtgärd	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan.

Bråtans naturreservat

SKÖTSELPLANEKARTA
2014-11-25 Dnr: 511-6253-12

